

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.

Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic 10 flieri.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se înapoiază.

La despărțire.

Prea Onoratul d. protopop *Alexandru P. Popovici*, chemat înainte cu 23 de ani în fruntea tractului Oraviții unde și-a făcut datoria ca povățuitor, s'a retras la moșia sa din Mercina. Urmașul său imediat, actualul administrator protopresbiteral *d. M. Gaspăr*, tânărul protopop al Bocșei, în prezența duor preoți din tract, și-a luat Marția trecută oficiul în primire. La vr'o câteva ore după predare bătrînul protopop, fără nicio ceremonie, s'a urcat în trăsură și, fără a-și mai întoarce capul îndărăt, a plecat dintre noi...

Nu s'a găsit nimeni din nicio parte să-și facă datoria către celce la rîndul său și-a făcut datoria. Ce să fie asta? Ne pune pe gînduri atîta ingratitude. La instalarea d-sale, acum 23 de ani, mi-aduc aminte cum intelectualii, în frunte cu fericitul *Aurel Maniu*, prăznuiau pe noul șef al tractului, ales cu toate voturile, și azi... după ce atîția ani dearîndul, stînd neclînit la postul său, a veghiat fără preget să nu i-se resfire oile, blînd și cu neasămuită tragere de inimă pentru ocrotirea intereselor genuine ale popoului său, se desparte de noi ca un călător care numai a poposit între noi, ș'acum își vede mai departe de drum. Nimeni nu-și mai aduce aminte de „conducătorul natural” al Românilor din Valea Carașului. Nici chiar preoții săi din tract, cari odinioară într'un colegiu preoțesc la Cacova îi strigau osana, pentru că la câteva zile, după ce ceruseră dela

arhieru să nu-î primiască abdicarea, cîntînd cocoșul de treiori, la alegerea de deputat sinodal l-au părăsit pe furiș. Și ce-î mai trist și condamabil: și preoți, și mireni toți își șoptesc rînjînd unul către altul: „așa-î vremea”... și ca vremea sîntem noi!

Însfîrșit nu pentru a pedepsi pe cineva, nici pentru a băga de vină celorce se identifică atît de ușor cu — „vremea” asta ce ne-a venit pe cap, ci pentru că și noi, ca cronicari fideli, să ne achităm la rîndul nostru făcîndu-ne datoria de a încondeia evenimentele, trecem peste rătăcirea celorce, dar mai ales a *celuice* n'a găsit de cuviință a împărtași de mîngăerea creștinească pe un preot bătrîn care, ca nimeni altul din diecea întregă, izbit de neputință fizică, slăbindu-i-se auzul, s'a dat de bună voce înlăturî, fără niciun interes personal. Nu-î acesta un pur idealism? N'ar fi meritat să i-se recunoască barem această singură pildă înălțătoare, dacă înavea i-s'au dat uitării toate meritele păstoririi sale din epoca atîtor frămîntări ale vieții naționale și culturale din ultimele decenii. Unde s'a mai pomenit ca un preot și protopop, orcît de necesitat de împrejurări, să-și dea el singur toiagul din mîna. E singurul caz în părțile noastre, pe care noi din locul acesta nu-l putem trece cu vederea. Inzadar, ai noștri nu se pot dezbara cu una cu două de scăderile cari îi caracterizează.

Mai ales nerecunoștiința se ține zgardă de capul Românilor. Poți zidi biserici, poți face minuni pentru binele obștesc, nimeni nu te vede, nimeni nu-ți jută, dacă nu-î vine

bine. Citim prin ziare atîtea laude și reclame pentru cei neputincioși, dar în acalași timp nu vrem să dăm Chesarului ce-î a Chesarului.

Prin modul straniu cum am lăsat să plece dintre noi pe șeful tractului, care și-a pus sufletul pentru turma sa, ne-am arătat earăși golătatea; nimic mai mult.

Însfîrșit vorba cea: de unde nu este foc, nu iese fum... Atîta știm, atîta facem.

S'acum o să clatine, poate, mulți din cap — cum vine „Progresul” să analizeze incidentul. Eată cum: ne obligă pur și simplu programul și absolut nimic alta. Intodeauna ne-am spus păreri liber, fără considerare la prostia celor cari ne osîndesc și pentru „îndrăzneala” de a face deosebire între biserica vie și între cea cu patru părăți decăramidă, calumniîndu-ne pe unde ajung c'am fi nesocotitori ai așezămîntelor bisericesti, și potrivnici ai preoților, desi în interesul binepriceput al neamului, dovedim cu colecția, că și în privința aceasta ne-am făcut datoria de a ridica vaza preotului. Asta o facem și acum, regretînd nepăsarea dureroasă față de fostul nostru protoereu, care și cele câteva mi de coroane, competiția de bir cu care i-a rămas datoare biserica din Oravița, n'a luat-o cu sine, ci a lăsat-o ca fundație pe seama credincioșilor săi, cari... însfîrșit nu sînt ei devină, ci responsabil este acela care... n'a avut norocul să-și ghiciască datoria ce-o avea în momentul despărțirii de noi a blîndului protopop *Alexandru P. Popovici*, căruia noi și pe calea aceasta îi dorim, în numele tuturor — recunoscătorilor pe cari îi mai are: zile senine și odihnă binemeritată!

FOILETON.

Memoriile unui scăpat din naufragiul „Titanicului”.

— Traducere pentru „Progresul” din „Le Miroir” — de **Ileana**.

După ce a încetat tot zgomotul, unul dintre cei cari erau cu mine pe barcă, un păzitor de magazină, slab, o figură de bandit, care ședea încălecat pe laturea bărcii, zise cu voce gravă:

— Boys, trebuie să ne rugăm pentru odihna sufletului lor.

Și începu să reciteze rugăciuni protestante, la cari mulți dintre ceilalți răspuseră.

Deși nu sînt credincios, am ascultat și eu cu respect la vocea aceasta energică, precum și la celelalte voci cari îi răspundeau.

Păzitorul termină astfel:

— Pacea vecinică să fie cu frații noștri cari au murit!

— Amin! răspuseră vocile.

Apoi plutirăm fără a mai zice nimic.

Dintimp-întimp cutoatecă era marea calmă, citeun val trecea pe deasupra noastră și ne uda din nou.

Unicul ofițer care era cu noi, d. *Lightholler*, ne îndemnă după vr'o oră:

— Ar trebui să încercăm a întoarce barca pentru a o și pune în pozițiune. Nu vom putea

rămînea tot astfel acățați. Eată c'am pierdut deja pe vr'o cincî.

Intr'adevăr, și pe mine mă dureau atîtdemult degetele, de frig și de osteneală, încît îmi era teamă că n'o să mai pot ține nici un minut. Și picioarele, cari se tîrîiau în apă, mă făceau să sufăr cumplit. Propunerea locotenentului a provocat protestări. Aproape toți au declarat manopera de imposibilă, și de prea periculoasă.

Noi clențaniam toți din dinți, fără încetare. A început un vînt rece, care părea că ne ajunge la pele și ne mușca prin vestmintele noastre ude.

Timpul nu trecea repede.

Eram prea îndepărtați de celelalte grupuri de scăpați și astfel nici nu-î vedeam, nici nu-î auziam. Cîteva bărci de scăpare, avînd pe bord niște felinare mici, ne dederă în mai multe rînduri iluzia că transatlanticele, chemate de telegraful fără sîrmă, s'apropie înfine.

Apoi dispăreau luminile și noi earăși recădeam într'o stare de așteptare posomorită, care ne părea că nu va mai avea sfîrșit. La intervale lungi, distingeam foarte departe de noi niște lumini verzi. Ofițerul ne explică că acestea erau focuri mici bengalice pe cari le făceau să ardă ceilalți locotenenți, d-nii *Lowe*, *Boxhall*, *Pittman* și *Moody*, silîndu-se ca prin semnele acestea să înă cît de mult posibil, toate bărcile la un loc. Bineînțeles, noi nu ne puteam supune acestor apeluri.

Către orele trei și jumătate dimineața, *Philps*, șeful telegrafiștilor, începu a geme.

Locotenentul *Lightholler* întrebă:

— *Philps*, d-ta te vaiți așa?

— *Jes, sir.*

— *Suferi?*

— *Mi-e frig. Sînt bolnav.*

Philps era un om brav, care a părăsit aparatul deaba în ultimul moment, la ordinul căpitanului. Noi toți știam, că dacă vom scăpa, și lui îi putem mulțumi. Fiecare începu să-l încurajeze. La îndemnul meu l-au ridicat pe laturea bărcii și păzitorul îl luă în brațe. Alți doi l-au desculțat și au început să-i fricționeze picioarele.

Ofițerul zise:

— *Boys, încercați să-l încălziți. Curaj, Philps!* În vr'o două ore vei fi într'un pat bun pe pordul *Olympicului*.

Noi toți vorbiam despre *Olympic*. Credeam că vaporul *Olympic* va sosi celdintăi.

Puțin mai tîrziu, *Philps* earăși zise:

— *Sînt bolnav... bolnav.*

Deși ne-am dat toată silința, nu-î puteam ajuta mult, și sârmanul băiat începu a geme încet, fără intrerupere, și nu mai răspundea la încurajările noastre.

Păzitorul încă tot călare pe laturea luntrei, îl ținea strîns la piept și-î vorbea ca unu copil.

Din colțul bărcii, întrebă o voce:

— *N'are nimeni, din întimplare, o sticlută cu Whisky? Ar trebui să bea puțin Whisky.*

Ființe mici și chinuite.

În satul O. s'a început munca câmpului. Bărbatul cu femeia se duc de-avalma la lucru. Zilele sînt frumoase și pline de soare. Un an îmbelșugat e mult așteptat. În toată deamiaza mă primblu pe drumurile pustii ale satului.

N'ai să vezi decît pe notar, pe profesor și un eirciumar mai cuprins, rămas în sat. Toată lumea e dusă la lucrul câmpului.

La o ulicioară strîmtă, în dosul unui gard de stuf, într'o ogradă (curte) aud țipete și gemete de copii mici. Intru pe o spărtută, la ei, să văd ce se întîmplă? Cînd colo, minune! O fetiță de cinci ani ținea în brațe un copilaș de trei ani și ceva. Amîndoi plîngeau sărmanii.

Cel mai mic era cu mîna numai sînge.

Degetele dela mîna dreaptă lipsiau. Gemea în chip îngrozitor, de durere. Copilița care îl ținea, nu mai conținea din plîns. Scot eu un ban și-l dau fetiței; leg mînușița copilului cu o batistă curată.

Din cercetările mele, aflu că un diavol de porc se dăduse pe lingă copilaș și-i moruncise (rupsesse) degetele dela mîna. Copilița doar atît putu să zică: „pocu făcutu buba, pocu, pocu“ ...

Dupăce am dus pe copii pe prispa casei, am lpus pe băiețel în albie (leagăn), fetița a început legănatul în suspine, ear eu am plecat îngîndurat. Eram foarte supărat în ziua aceia.

Va să zică părinții pleacă la cîmp departe, departe, pentru a se lupta cu munca grea și nemiloasă, ear copilașii rămîn în seama lui Dumnezeu. Cresc copii la sate cum cresc lăstarii în pădure. Doar sîntem în veacul școlilor, însă sărmanii dela sate n'au parte de o creștere mai omenească.

La orașe, au copii celor bogați până

și femeii anume care să primble odorul în cărucior învelit cu pluș, cutoatecă mama e pe lingă casă, căci nu are de lucru ca mama cea dela sate. Totuși mama la sate face și lucrul câmpului și poartă de grijă și la 7—8 copii cu cari a înzestrat-o Dumnezeu!

Oare mult va mai suferi nenorocitul popor al satelor? N'ar fi nemerit a se face acele grădini de copii cum au Nemții, unde să rămînă copiii muncitorilor în timpul zilei?

Și, cînd mă gîndesc cum se zvîrle banul de cei bogați, care ar putea fi întrebuițat cu folos în astfel de grădini de copii! Sau cite doamne tinere, în putere, nu se omoară de plictiseală, pe cită vreme ar putea fi mamele a sute de copilași ai satelor noastre!

În timp ce mi-au trecut toate aceste gînduri prin minte, eată-mă la infirmerie.

Dau să deschid. Încuiat! — „Doctorul nu-î acasă“ —, imi răspunde gardianul, — „e dus la B. de două zile.“

Mintea mi-s'a dus ear la copilașul cu degetele sfărmate. Poate în acest ceas s'a trezit. Poate plîng — și fată și băiat, — până seara, cînd mama vine să vadă bucuria..

(N. R.)

I. Cruceanu.

CORRESPONDENȚĂ.

Distinsului nostru compatriot și colaborator Dr. Gheorghe Crăiniceanu, director al Azilului orbilor din București, i-s'a adresat următoarea scrisoare:

D-sale

D-lui Medic-Colonel Dr. Gh. Crăiniceanu

In oraș

București, 30 April 1912.

Prea stimate Doamnă Doctor,

Nothnagel a zis, că un medic bun trebuie să fie și om bun.

Toată activitatea dv. ca medic dovedește adevărul acestor cuvinte ale neuitatului profesor vienez. Nu știu ce să admir mai mult: măiestria dv. ca oculist sau simțemintele dv. de umanitate.

Am avut deja ocazia, sînt acum cîțiva ani, să văd dezinteresarea dv. desăvîrșită; decurînd ați dat earăși o dovadă strălucită de generozitatea dv., facînd operație unui om nefericit, coreligionarului meu d. Löb Janovic, cu un succes atît de uimitor, că fără exagerare pot spune că redîndu-i lumina perdută, i-ați redat disperatului și viața.

Știu bine că nu așteptați mulțumiri pentru fapta dv. generoasă, dar eu, cum mă interesez foarte de aproape de numitul coreligionar, mă simt dator să vă exprim adîncă mea grațitudine pentru mărinimia dv.

Cu dorința ca lumea să recunoască ca mine meritele dv., ca distins oculist și ca om nobil, vă rog, domnule colonel, a primi încredințarea distinsei mele considerațiuni și stime ce vă păstrez.

rabin Dr. M. Bekr.

Contribuirea la „Fundațiuneaaziariștilor rom.“

Dela „Fundațiunea pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria“ ni-se comunică următoarele:

1. In favorul fundațiunii s'au transpus în decursul săptămîinii trecute la banca „Ardeleana“ din Orăștie:

Venitul conferenței dluî Dr. I. Lupaș, ținută la Sibiu în 17 April a. c.	C. 332—
Venitul conferenței dluî Oct. Goga ținută la 26 Mai a. c.	C. 118-80
Venitul conferenței dluî Ioan I. Lăpădatu, ținută la Arad în 15 April a. c.	C. 237—
Dela festivalul Bariț, arangeat de „Gazeta Transilvaniei“, Brașov	C. 313—

Transport C. 1,000-80

Dar nimeni n'avea Whisky. Philips, cu capul răsturnat parea a-și fi pierdut conștiința. Văitarea lui devenia tot mai slabă.

Puțin dupăaceia, ne zise păzitorul:

— Cred c'a murit.

Era timpul să intervină ceva ca să ne redea curajul. Fiecare se silia să găsiască prin întuneric lumina. Dar n'o mai vedeam. Așteptarea deveni și mai disperată.

Multă vreme n'a fost tulburată liniștea. Infine imi zise Thayer:

— Eată că s'albește de ziuă.

Defapt, o rază slabă deasupra apei, începea să lumineze orizontul. Era încă foarte slabă, căci înzadar încercam să disting fețele dimprejurul meu.

Totuși, revărsatul zorilor ne însufleți puțin. Cînd se făcu mai ziuă, văzurăm, nu așa departe de noi, un obiect gros, care se legăna în rythmul tălazurilor. La chemările noastre, ne răspunde o voce de pe obiectul acela. Era Charley Bergson, măcelarul frigoriferului. Inota întins pe plutece pe un dulap de cabină, pe care l-a desșurubat cu un camarad al lui, și l-a aruncat în ultimul moment în apă. Camaradul lui n'a putut rezista până la sfîrșit, și astfel Bergson era singur. Simțînd că nu mai puteam deloc rămîne acățat unde eram, mă pusei în apă și înotam către dulap, să văd dacă nu va fi mai ospitalier decît barca. De data aceasta mi-se părea apa mai puțin rece decît aerul, care mă tăia prin vestmintele ude. Ajungînd lingă Bergson, văzui imediat că nu era loc pentru mine. Dulapul se scufunda așa de mult sub povara lui, încît cel mai mic val trecea peste el.

Incepui să înot, împingînd dulapul înaintea mea. In cîteva minute am ajuns barca, unde mi-au ajutat să-mi reiau locul. Bergson, vîslind cu mîinile, și cîteodată cu picioarele, se silia să rămînă în compania noastră.

Acum era ziuă bine. Soarele nu s'a ivit încă, dar tot răsăritul era în foc.

Cît vedeai cu ochii, marea era presărată cu munți de gheață. Mici și mari, erau mai mulți

de osută. Subt razele aurorei, era un spectacol grandios.

La douăzeci metri de noi, un grup de vr'o opt cadavre, (dintre cari două femei), ținute în sus de brînele de scăpare dansau la mișcările valurilor. Le-am avut pe lingă noi mai mult de o oră, dupăaceia s'au îndepărtat, tot împreună și saltînd mereu...

Cînd ne-a ridicat talazurile însus, am văzut, către apus, cîmpuri întregi de cadavre.

Deodată apăru vaporul de după un munte de gheață mare. Deși era vr'o trei kilometri departe de noi, totuși se vedea foarte lămurit. După culoarea hormurilor, văzurăm îndată că nu e Olympicul, ci un pachetbot de pe linia Cunard. Aproape în același timp văzurăm și două bărci de ale Titanicului. Celelalte luntre, ascunse după ghețari, s'au arătat ceva mai tîrziu.

D-nul Lightoller și-a păstrat fluerul de comandă și acum sufla în el din toate puterile. Speram că bărcile în chestie ne vor veni într'ajutor. Însă ei nu dedeau atenție chemărilor noastre și se îndepărtau tot mai mult către Carpathia, care, oprit acolo, vărsa torente de fum.

Încurînd ne puturăm da seamă că se imbarchează supraviețuitorii Titanicului. Aveau aerul de nu se ocupau pentru nimic în lume și de noi. Incepu să ne apuce furia.

Unul zise:

— Ei sînt capabili să plece fără a ne fi văzut. A trecut mai mult de o oră. Îi invidiam pe cei scăpați cari erau deja pe bord. Acolo era realizarea visului, care înde cursul nopții acesteia tragice, ne-a părut deatîteaori chimeric, și pentru care ne luptam sălbatec, printre morți și muribunzi. Acolo era sfîrșitul acestui coșmar; era infine viața... In graba lor de a-și îndeplini frumoasa operă de umanitate, neobosiții salvatori de pe Carpathia, dedeau ajutor celor mai apropiați. Era lucru firesc, și nouă totuși ne părea foarte nedrept. Îi blăstămam, și în furia noastră nebună, cine știe ce crimă n'am fi comis pentru a ne răzbuna.

Văi! lupta pentru viață!...

Infine, eată că coboară bărcile de pe Carpathia. Oare pentru noi? Da, pentru noi. Două dintre bărci s'au separat de celelalte, și conduse fiecare de vr'o doisprezece mateloși, se îndreptau către noi. Atunci păzitorul scriși din dinți, zicînd:

— Totuși au înțeles vitele acestea că nu sîntem o bandă de pescări sculați des de dimineață pentru a veni aiei să prindem pești cu undița.

Cînd au ajuns oamenii cu bărcile la noi, au fost uimiți că-î primim cu injurii. Noi cari eram atît de grăbiți s'ajungem pe bordul vaporului, perdeam acum timpul prețios, injurîndu-ne salvatorii. Din fericire eram prea slabi, că altfel i-am fi bătut pe aceia cărora le datorim existența.

Transbordarea s'a făcut fără multă greutate. Ne-au tras în bărci. Atunci fu un accident care a trecut pentru moment aproape neobservat, însă a avut urmări fatale. Un anumit Keith, sculîndu-se în picioare pe luntre ca să sară, cade foarte rău și-și sparge capul de barca pe care vroi s'o ajungă. Toată lumea credea că-î o rană ușoară. Sărmanul băiat — un pasager al clasei III., — fără a-și mai reveni în simțiri, a murit în aceiași zi în infirmeria de pe Carpathia. A se lupta într'un chip atît de sălbatec, și a muri de un accident în momentul scăpării — ce nenoroc sînistru!

Păzitorul cu cap de bandit, pentru a se încălzi, făcea box pe spatele unui vîslaș, care se lăsa de bună voie. Locotenentul Lightoller, tot pentru a se încălzi — luă locul unui alt vîslaș și minuia lopețile cu putere. Măcelarul imi striga vesel din luntrea cealaltă:

Totuși n'am isprăvit încă de a tăia biftekuri. Eată că vom scăpa, prietene! Ha! ha! ha! tu sfînt dulap... sfînt Titanic!...

Însfîrșit am ajuns!... Durere trebuie să mai așteptăm. Carpathia n'are scări de acostare, deoarece ca toate vapoarele de pe atlantic, imbarchează lingă un zăgaz de petri, și la imbarcarea pasagerilor se servește pe punți mutabile. Pentru moment

Transport C. 1,000-80	
Dela convenirea socială a sodalilor români din Sibiu, ținută la 15 Mai a. c.	C. 50-
Dela „Sentinela”, Satul-nou	C. 50-
Total C. 1,100-80	

2. Conferența d-lui Dr. Ioan Lupăș „Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în anul 1792” s'a tipărit în broșură și se va vinde în favorul fundațiunii ziaristilor. Această broșură valoroasă, care va face cinste oricărei case românești și al căreia preț este numai 1 cor., se va trimite tuturor frunțașilor români cu rugarea să se primiască și rescumpere, ear banii să-i remită „Băncii generale de asigurare”, de unde se vor depune apoi la banca „Ardeleana” din Orăștie.

Din partea băncilor noastre a incurs la „Fundațiunea ziaristilor români pân'acum în total suma de C. 3179-44 și anume dela:

„Albina”, Sibiu	C. 1,000-
„Ardeleana”, Orăștie	1,000-
„Arieșana”, Turda	25-
„Agricola”, Sebeș	50-
„Auraria”, Abrud	50-
„Cassa de p.”, Săliște	100-
„Cassa de p.”, Mercurea	50-
„Cordian”, Fofeldea	20-
„Coroana”, Bistrița	50-
„Corvineana”, Hunedoara	50-
„Decebal”, Deva	50-
„Doina”, Cîmpeni	50-
„Economul”, Cluj	25-
„Frăția”, Agnita	20-
„Furnica”, Făgăraș	50-
„Hațegana”, Hațeg	50-
„Izvorul”, S. Georgiu rom.	10-44
„Lucaferul”, Verșeț	50-
„Mureșanul”, M. Radna	20-
„Mielul”, Poiana	50-
„Orientul”, Dobra	10-
„Poporul”, Săliște	50-
„Porubăceana”, Porumbac	20-
„Sătmăreana”, Seni	100-
„Sentinela”, Satul-nou	50-
„Tibleşana”, Rettig	20-

Transport C. 3,020-44

Transport C. 3,020-44	
„Vatra”, Cluj	50-
„Venețiana”, Veneția inf.	14-
„Vulturul”, S. Mărtin	25-
„Vulturul”, Tășnad	50-
„Zlăgnea”, Zlatna	20-
Total C. 3,179-44	

Indemnăm on. noastre institute de bani, cari încă n'au contribuit la „Fundațiunea” aceasta, să trimită contribuțiile lor, fie direct la „Ardeleana”, fie la administrația noastră.

Asemenea atragem și noi atențiunea publicului nostru asupra valoroasei broșuri a dlui Dr. I. Lupăș îi rugăm pe cei cărora li-se va trimite să o răscumpere, trimițând după puțină o sumă mai mare decât prețul ei bagatel de 1 Cor. A contribui la augmentarea fundațiunii ziaristilor trebuie să fie o îndatorire națională pentru orcine.

CRONICA.

Numărul viitor va apare numai cu întârziere, ceiace de pe acum dăm de știre stimatei noastre cititori, cerindu-ne scuzele pentru această iregularitate, dictată de împrejurări.

În „Dumineca tuturor sfinților” P. O. D. *Trifon Miclea*, protopopul Panciovei, și-a serbat jubileul de 25 ani al preoției. Dumnezeu atotputernicul să-i lungiască firul vieții ca încă mulți ani să poată munci în via Domnului întru prosperarea bisericii și a neamului!

Doi băieți d'acici, elevi în clasa VI. primară, trec Marți pe lângă „zidul mic” din suburbiul „Forviz”. Unul dintre ei *Rihard Rösler*, mai nestăpnic de fire, sare în apă să se scalde și — se înecă. Tovarășul său *Johann Klipsch* sare după el să-l scape și se scufundă amîndoi. Căraușul *Franț Klein* văzînd aceasta, sare după amîndoi și izbutește să scape pe cel din urmă, ear celdintăi Rösler și-a dat sufletul în afunzimea apelor. Toți Nemți . . . nu ca cei dela Cacova cari înecîndu-se un consingean d'ai lor la 12 ore, abia l-au scos seara la 6 . . . fără a sări cineva să-l mîntue.

trebuiau să urce în diferite chipuri, care cum putea, ceiace nu mergea deloc repede. Alte bărci au ajuns înaintea noastră, și astfel noi eram siliți s'așteptăm pînă ne vine rîndul. Era foarte înalt, însă totuși nu așa înalt ca Titanicul. Trebuia să urcăm mai mult de doisprezece metri. Oamenii urcau pe scări de sfoară, femeile însă neputînd așa ceva, lor le puneau un fel de brasier subsoară și astfel le ridicau însus una cite una.

Altele refuzau cu încăpăținare să fie ridicate astfel, fiindu-le rușine de oamenii din bărci cari se uitau de jos. Trebuia mai înainte să le învâluie partea de jos a corpului în saci mari. Ar fi fost mai simplu să le fi legat fustele la glezne, dar în învâlmășeala aceia nu s'a gîndit nimeni la asta.

Eu eram chinuit de o sete grozavă. Nu mai simțiam nici frig, nici oboseală, nici zgîrrierurile dela picioare. Îmi era sete!..

Ridic capul și strig capetelor aplecate cari ne priviau de sus și oamenilor cari ne fotografiau. — Apă! . . . Trimiteți apă înloc de a . . . Atunci căzură citeva portocale strivindu-se pe fundul bărcii. Toți ne-am aruncat lacom pe ele.

Sosi o barcă a Titanicului. E comandată de locotenentul Pittman, al treilea ofițer de pe pod. Erau instalați într'însa vr'o douăzeci de naufragiați, desigur din cl. I. Ar fi închept acolo șasezeci.

Ei sînt așezați foarte comod . . . Demele își au manșoanele, ridiculele. Iutr'adevăr, păreau că se reîntorc dintr'o excursie făcută împrejurul vr'unui lac elvețian.

Mai sosește o barcă. Este cea condusă de locotenentul Lowe, despre a cărui conduită energică am vorbit deja.

D. Lowe era la o depărtare de șapte sau opt kilometri de Carpathia, cînd i-a zărit fumul. Atunci avu ideea ingenioasă să facă un stîlp din lopețile legate una de alta, pe care puse pînză formată din cuverturi. Fiind un vînt bun, putu astfel să s'apropie repede de Carpathia. A mai făcut și un ocol, mergînd să scape șapte oameni

și o femeie, cari, ca și noi, au petrecut noaptea acățați pe o luntre răsturnată.

Femeia în chestie era miss Lorimer, una dintre steno-dactilografii economatului de pe Titanic. Chiar în dimineața naufragiului și-a celebrat aniversarea nașterii, împlinînd douăzeci de ani.

Deodată se sloboade către noi o scară de funie. Vreau să mă reped și s'o apuc, dar recad. Picioarele mele pe jumătate înghețate, sînt înțepenite. Trebuie să aștept pînă trec cei mai sănătoși.

Învremece mă ridică în brasieră, ca pe o femeie, vîd, la o îndepărtare de cîțiva kilometri către sud, mai multe bărci de-ale Titanicului, cari s'apropiau de noi.

Cîteva dintre bărci au răcit mult. Acum sirena Carpathiei le trimitea apeluri lungi. Dacă ne gîndim că imbarcarea supraviețuitorilor s'a început la 5 ore și s'a terminat deabea pe la vr'o 9 ore, se poate închipui cît de mult le-a trebuit acestor din urmă pînă au venit.

Cînd au fost 9 ore, eu durmiam deja demult. Nici n'am atîns bine puntea, cînd doi pasageri din bunăvoință m'au ridicat și ducîndu-mă într'o cabină, acolo m'au dezbrăcat, fricționat, mi-au dat de beut și ouă bătute de mîncat, apoi m'au pus într'un pat. Am dormit, fără să mă deștept, aproape 24 de ore. Abia Marți dimineața m'am trezit cu o foame de lup din somnul acesta aproape letargic.

În saloane, în salele de fumat, în coridoare au pus saltele, covorașe, teancuri de rufe, cari să serviască de patură. 800 de naufragiați au fost primiți acolo în modul cel mai afectuos și devotat. Pasagerile de pe Carpathia s'au transformat în infirmiere și consolătoare neobosite.

Însă printre supraviețuitorii era o jale adîncă. Dintre femeile scăpate șasezecișapte au rămas văduve, patruzeci și-au pierdut unul sau mai mulți copii și douăzeciștrei își plîngeau rudele.

Mercurul dimineața eram în infirmerie unde îmi pansau piciorul, cînd spre marea mea mirare vîd că intră colegul meu, electricianul Lockwood, pe care nu l-am mai văzut decînd am luat repede masa împreună cu bucătarii Titanicului.

În București a murit în mod subit *Iosif Bălan*, fost profesor la pedagogia gr.-ort. română din Caransebeș, ear în timpul din urmă interpret de limba maghiară la ministerul de externe al României. A fost un om de talent, de inimă, și cu multe însușiri bune, dar, durere, devenise alcoolice. A murit așa cum a trăit: cu păharul în mînă. A făcut adevărat rătăcire, după ce chefise o săptămînă întregă, că va bea 40 de pahare de bere, la al 40-lea, a căzut de pe scaun și a sucombat. A fost chemat un doctor, care n'a putut constata decât moartea. Era de 55 ani. Dumnezeu să-l odihneasă!

Din prilejul încheierii anului școlar în sala cea mare a școlii civile die localitate sînt expuse lucrările elevilor, împreună cu frumoasele tablouri pictate de elevele particulare. Această minunată expoziție, o mărturie a vredniciei profesorului *L. Majorovics*, se poate vizita în cursul zilelor pînă la 1 Iulie c.

Americanii fac încercări de a pușca cu tunuri din aeroplane dela o înălțime de 300 m.

Mnistrul *C. C. Arion* a zis la Iași într'un fulminant discurs: Cuza-Vodă este mare pentru că a făcut cu puțință aceia ce este astăzi. Domnia lui sînt zorile zilei splendide al căreia soare luminează acum la zenit ș. a. m. d.

În Almăj au fost trîznite două fete mari.

Din cauza războiului italo-turc furia mohamedanilor e îndreptată încontra creștinilor, încontra cărora „Tribuna” italiană zice că pe insula Chios s'ar fi și declarat războiul sfînt.

Roger Bacon prevuzuse, acum 700 de ani, apariția automobilelor și a altor minunații realizate astăzi.

Aici înșiratele institute și anume: „Oraviciana” s. p. a., „Cassa de păstrare (Sparcassa) s. p. a.”, „Banca Poporală” (Volksbank) și „Agentura băncii economice sud-ungare” prin aceasta aduc la cunoștință onoratalui public, că orele de birou, începînd din 1 Iulie pînă în 15 August a. c. vor fi dela 8 ore a. m. pînă la 1 oră d. a.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu.**

El a scăpat pe una dintre plutele compuse din țevi de fer, dealtfel unica pe care au putut-o descîrliga.

Lockwood mi-a spus că prim-locotenentul Murdock într'adevăr s'a sinucis. El i-a văzut corpul încă cald, lungit pe o punte. Tot Lockwood mi-a spus și cum s'a întîmplat moartea căpitanului Smith.

Colegul meu pune pluta pe apă, ajutat de șase oameni. Se îndepărtară de pasarella de comandă, chiar în momentul cînd acesta dispărea definitiv sub apă. Un val ridică pe căpitan și-l duse atît de aproape de plută, încît l-au putut prinde și trage pe bord.

Căpitanul se sculă în picioare și se uită la vaporul lui care se scufunda, zece metri departe d'asolo. Asta era în momentul cînd spaima era la culme. Căpitanul privia, și Lockwood l-a auzit murmurînd:

— Dumnezeu meu! Dumnezeu meu!

Atunci întrebă, ca prin vis:

— Unde-i Murdock? Ce a devenit Murdock?

— El e mort, sir, răspunse Lockwood. S'a omorît.

La vorbele astea, căpitanul fără a se mai întoarce și fără nici o vorbă, se aruncă în apă.

Arnold, servitorul căpitanului care îi era foarte credincios și s'a fost acățat pe plută în același timp cu căpitanul, a sărit imediat în apă ca să-l prindă.

Însă căpitanul l-a împins și a strigat:

— Ocupați-vă de voi, copii mei! . . . Dumnezeu să vă păziască!

În momentul acela două valuri unul după altul spălară pluta și cînd cei de pe ea își veniră în fire, n'au mai văzut pe căpitan.

Joși dimineața cînd m'am suit pe podul Carpathiei, am văzut deja pămîtul.

La șapte ore seara eram la carantina portului dela New-York. La opt ore am început să reurcăm Hudsonul.

Și la opt ore și jum. seara, remorcori ne ducem la același doc, unde ar fi trebuit să vină și să acosteze Titanicul. (Fine.)

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrână)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.

— Telefon Nr. 59. —

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul c'ela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor.	1.-
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème	" "	1.20
Săpun de liliie americană	" "	1.-70
Pieături pentru dinți	" "	1.-
Picături chineze pentru dinți	" "	70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.	
Bomboane pentru tusa	à 20-60 "	
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor.	1-1.50
" " " " " pentru reumă	à Cor.	1.-

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine. Ceiace nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrână“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Albert Jancsus

primind prăvălia lui

G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, casă solidă-creștină, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu prețuri fixe, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Praf de chiag și Extract pentru caș

se capătă în mare depozit în prăvălia
Ighaț Feldmann din Oravița.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Des-păgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască crema americană, pudra americană și săpunul american, care depărtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuițate pîn'acum. Se capătă la: Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița (peste drum de prăvălia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Aducem la cunoștință On. public rom. din Valea Carășului, că la depoul de beuturi al băncii „Plugarul“ din Cacova, ne-am asortat cu bere de Ciclova, vinuri excelente și răchiuri curate, ne vom da toată silința că, prin serviciu prompt și culant, să mulțumim pe deplin și în toate privințele marile nostru cerc de mușterii.

Cu toată stima
„PLUGARUL“.

Țiglăria cu abur din Bozovicî

a băncii „Oraviciana“ din Oravița

fiind terminată și începîndu-și lucrările, cu considerare la cererea mare de țiglă, se anunță că se pot deja face prenotări de comande.

In această fabrică de primul rang se capătă

excelentă țiglă arsă pentru zidit, țiglă falțuită pentru acoperișe, țiglă rotundă pentru fîntîni ș. a.

Prețuri absolut solide și serviciu prompt. — Comandele se pot face atît la contabilitatea Țiglăriei în Bozovicî cît și la „Oraviciana s. p. a.“ în Oravița.